

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

an 250 Lei. — Șase luni 130 Lei. — Trei luni 75 Lei. — Pentru străinătate un an 500 Lei. Pentru America 4 Dolari.

— Ziarul apare Marți și Vineră —

Prețul inserțiunilor: un gir pe 5 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Rostul Cursului Pastoral

Cu ajutorul lui Dumnezeu inaugurăm azi al doilea curs pastoral la Academia Andreiană.

El este o inovație și o creație recentă. E bine din capul locului să ne dăm seama ce reprezintă Cursul pastoral.

S'a născut din coincidența mai multor împrejurări.

Cea mai însemnată din acestea e, că la *cârma bisericii noastre a ajuns un le-rarh cărturar, I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae*, care a înțeles să spună, într-o vreme ciudată, cu aplicații pronunțate spre parvenire și materialism și să ne aducă aminte de cuvintele lui Isus: *Nu numai cu pâine și plată se trăiește, ci cu tot cuvântul dela Dumnezeu.*

Și *căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și toate celelalte se vor adăuga vouă.*

Aceasta nu însemnează căuși de puțin, că aranjarea situației materiale a clerului n'ar avea însemnătatea sa.

O inovație, — cursul pastoral a fost bine primit. La primul curs s'au prezentat un număr însemnat din preoții bătrâni, dovădind prin aceasta că preoțimea noastră nu este retardată și fără simț pentru idei moderne de viață și de păstorie religioasă.

Dar nu e de ajuns să cunoaștem, ce trebuie făcut. Lucrând răsleți, fiecare în cercul său, se izolează de lume și izolarea este un fel de moarte și un obstacol în calea progresului.

Progresul nostru iarăși căutăm să-l facem organic, iar nu în mod artificial, cum se face copiilor bucurie cu pomul de Crăciun, încercând de jucării și bunătăți, și când îl scuturi, cad bomboanele și merele din braț.

Noi vrem ca pomul bisericii să dea flori și fructe din vitalitatea sa, din străduințele slujitorilor ei și din alipirea credincioșilor către sf. Biserică.

Cursul pastoral e menit să fie o împropăștare sufletească, în vederea unor trebuințe speciale, create de vremea și împrejurările noastre de viață.

Împropăștarea sufletească o înțeleg să o facem pe două căi: prin invocarea trecutului glorios și prin contactul cu marile curente de reînviere religioasă de azi.

La cursul prim pastoral s'a analizat cu mult interes o scriere: *Un păstor model*, de Grig. Petrov, care deși ortodox, e mai bine cunoscut în Anglia decât între ai săi.

Fără sfială vă murturisesc, că citesc în fiecare an, de când m'am hirotonit

cartea: *Despre preoție* a lui Ioan Gură de aur, nu numai pentru că mi sporesc scrupolele de conștiință, ci pentru că să-mi dau seama de marea răspundere morală a slujitorului lui Hristos.

Dar nu numai pe această cale am cunoscut cât e de grea preoția.

Noi cu toții simțim marea răspundere ce o avem înaintea oamenilor și a lui Dumnezeu, în slujba cărora stăm și ne străduim să învingem piedecile din calea noastră, bineștiind că orice biruință e o achiziție nouă și o șansă în plus de a birui și alte pedeci.

Preoția este o slujire divină. Preotul are colaborator pe Domnul nostru Isus Hristos. Dar preotul este organul lui Isus, precum raza soarelui este organul de luminare și de încălzire al astrului cer sc.

Și pentru că se desvolt alegoria, așa spune că precum razele soarelui pogoră împărăția acestuia pe pământ, tot astfel preotul are menirea să pogore împărăția lui Dumnezeu în sufletele oamenilor pe pământ, «făcându-se tuturor toate ca pe toți să-i măntuească».

Nu e greu de înțeles că vremile s'au schimbat și nu putem pune vin nou în vase învechite.

Deschiderea Cursului Pastoral

Luni, în 17 Noembrie c. s'au prezentat preoții participanți la cursul pastoral.

Înainte de prânz s'a celebrat sfânta liturghie la catedrală prin: Dr. I. Stroia, Tr. Scorobef, Em. Cioran, M. Cucuian și Patr. Marcu. A asistat la liturghie I. P. S. Mitropolit Nicolae.

După terminarea serviciului religios, s'a făcut inaugurarea cursului pastoral prin I. P. S. Sa fiind prezenți profesorii conferențieri.

A cântat corul studenților rugăciunea Tatăl nostru, apoi a urmat vorbirea I. P. S. Sale. Tăria bisericii atârna de dăbul apostolic al slujitorilor ei. Misiunea clerului nu poate fi substituită. Clerul primește de colaboratori pe toți factorii progresului, fără să fie eclipsat de cineva. Și cu cât are mai mulți colaboratori, aceștia sânt mai înlesniți pe urma misiunii clerului.

Dar într-o epocă științifică, cum este epoca noastră, clerul e avizat să se perfecționeze neconținut. Dictionul veacului nostru: Știința e putere, dar știința divinității e mântuire.

Înainte vreme idealul preoțesc eră: să păstreze credința și legea, în formele ei tradiționale, pentru că eram într-o ținută de defensivă.

Poate că mai bine iese deosebirea dintre trecut și prezent întrebându-l iarăși o comparație.

Înainte eram ca un pom în vreme de iarnă. Coroana sa, fără de nicio podoabă stă în bătaia vântului cu urgie. Tot viul pomului, așa zice sufletul lui, stă pitulat în rădăcinile ascunse sub pământ.

Și pomul bătut de vifor se lasă în brațele somnului greu cu dulcea visare a primăverii, a lunii Mai, când firea întreagă încearcă să imiteze înfățișarea Raiului fericit.

Acum a trecut iarna încătușării. Ultimele convulsii ale trecutului, care moare, se mai simt din când în când, însă trecem către epoca înfloririi, a primăverii, a înmăntării în suflete și a introducerii de primenii spre a fructifica eternele adevăruri divine, a le sălășui în suflete și a le turna în undele vieții.

Cursul pastoral e o solie, niziunța de a întruchipa o idee. Ca și Asociația clerului și toate mijloacele de vitalizare a vieții religioase.

Cu drept acestea sunt încercări modeste și plătând și nu le putem asemăna cu întocmirile sistematice și avansate din Apus, unde există așezăminte de specia-

Cursul pastoral e un mijloc de perfecționare, ca și organizațiile preoțești.

Avem de rezolvit o mulțime de probleme. Și aceasta nu e cu puțință fără o temeinică cultură de specializare.

În Academia Andreiană preoții vin acasă, unde și-au agonisit capitalul de idealism, pe care au avut să-l fructifice în viață. De sfaturi cum să și împărtășească experiențele și să se completeze reciproc.

Cuvântul de deschidere introduce o atmosferă de simpatie caldă pentru curs, o serioasă profundă pentru opera de îndepărtare, apoi I. P. S. Sa dă cuvântul referențului Tr. Scorobef, care explică rostul cursului pastoral, pe care l publicăm azi în truntea foii, și comunică programa ce s'a fixat pentru acest curs pastoral actual.

De încheiere corul studenților mai cântă o cântare.

I. P. S. Sa a vizitat întocmirile pentru găzduire, sala de lectură și a luat masa împreună cu preoții dela curs și cu profesorii conferențieri dela centru.

lizare în păstoria intelectualilor, a muncitorilor, oraşenilor, ţăranilor, corăbierilor, proletarilor şi a Zaheilor moderni, a tineretului adult, a elevilor, a bărbatilor, a femeilor etc. Şi acolo cei ce se specializează într-o direcţie oarecare, se întrunesc în congrese generale spre a păstra legăturile organice între lucrători şi a nu-i lăsa să apuce în extreme greşite.

Iar noi în locul acestora, organizăm cursuri pastorale şi congrese preoţeşti, fixându-le diferite destinaţiuni.

Am avut un curs pastoral de apărare contra propagandei sectare, iar acesta închinat păstoririi la sate.

Vom continua ţinând cursuri euharistice, misionare, ale Evangheliei sociale, cursuri irenice etc.

Când pionierii vieţii religioase din întreaga Biserică noastră s'ar întruni mai des — câte idei mănuitoare nu s'ar naşte!

Istoria este dovadă, că ideile de progres răsăr în mintea câtorva indivizi, iar mulţimea vede şi se orientează. Pe sate adeseori e preotul singur. Numai unul pentru ideea eternă.

Şi apoi conducătorii cern situaţiile, sortează problemele după importanţa reală ce o comportă.

Conducerea bisericească a aflat de bine să concentreze la acest curs pastoral toată atenţiunea asupra păstoririi la ţară.

De oarece 90% din parohiile noastre sunt parohii săteşti, e explicabil pentru ce ne-am oprit atenţiunea asupra condiţiilor de păstorie pe sate.

Biserica noastră şi-a avut fortăreţele sale la ţară. Nici de aici înainte parohia dela ţară nu va ajunge victima neglijenţei, a lipsei de înţelegere, ori a ignorării.

Condiţia renaşterii e întărirea bisericii de la sate.

Îndată ce satele noastre şi mai ales ţăranii au redus procentul candidaţilor la preoţie, se resimte o criză de preoţi.

Şi o criză religioasă se pune în perspectivă îndată ce opera lui Hristos ar perde terenul de la ţară şi ţăranul ar fi neglijat.

Reforma bisericească şi şcolară nu va rămâne fără de influinţă asupra vieţii bisericeşti şi religioase.

Şi pentru ca să nu să furişeze duhul cel rău al vremii, se cere în mod imperativ de a fortifica cu toate mijloacele fortăreaţa sufletului credincioşilor noştri de la ţară.

Indeleţnicirile utilitare să iasă din programul vieţii noastre!

Pentru noi să existe o singură lozincă: *Hristos şi evanghelizarea...*

Zilele trecute a venit la Consistor programul cercurilor religioase dintr'un loc bătut de sectări. Şi între subiectele conferenţelor se găseau: îngrijirea vitelor, găinării, conservarea merelor. Se înţelege că am respins programa şi ar fi trebuit să-i învăţăm, pe toţi membrii cercurilor acelora religioase la cursul pastoral, să-i punem să citească epistolele lui Pavel către Corinteni şi celelalte scrisori pauline, pentru ca să-i aducă aminte ce probleme trebuie să preocupe pe organul ales al lui Isus.

Şi să mediteze pentru ce a zis Hristos apostolilor că ei sunt prietenii săi.

Şi dovada acestei intimităţi şi prietenii sunt darurile cu care ne-a înzestrat de a

putea administra sfintele taine şi a-i continua opera sa între oameni.

Iar noi preoţii prin fiecare rugăciune ce o facem, prin fiecare act al misiunii noastre devenim şi mai intimi şi mai aproape de Mântuitorul nostru.

Dar nu numai pe această cale ne apropiem de El, ci învăţând a cunoaşte setea sufletască a creştinilor, ducându-l la Hristos, Mântuitorul nostru şi îngrijind să rămâne în stăpânirea Lui.

Mijloacele, cari ne stau la îndemână la acest curs pentru ajungerea scopului nostru sunt: *rugăciunea, meditaţia şi studiul sacru.*

Să facem trei colibe: una de rugăciune, una de meditaţie şi alta de studiu sacru, pentru ca să putem păstra viziunea Domnului transfigurat cât mai deplin în mijlocul nostru.

Duhul Domnului se va sălăşlui între noi. Domnul, acela ce dela început s'a purtat peste ape şi haosul l-a pus în stăpânirea ordinii şi cu mâna Sa a potrivit faţa pământului şi l-a turnat în forme minunate şi a rânduit cărarea alergătoarelor şi neodihnitelor ape şi a arătat direcţiunea vânturilor.

Unde străbate Duhul, toată făptura se desvoltă şi ochiul Domnului caută cu îngrijire şi vede că toate sunt bune foarte.

Tr. Scorobet.

Concordatul este respins. După ultimele informaţiuni, Vaticanul s'a hotărât să respingă propunerile guvernului român. Nuntialul papal din capitala Monseniorul Mario Dold a remis ministerului de externe o notă, prin care Vaticanul respinge proiectul remis de dl Penescu, reprezentantul României la Roma. Nota motivează respingerea prin faptul că proiectul de concordat cuprinde condiţii pe care Vaticanul nu li-a acordat nîd Rusiei ţariste. — Concordatul cu Roma papei s'ar părea astfel definitiv înmormântat. Odihnească liniştit!

Sedinţa de deschidere a Sf. Sinod. Luni, în 17 l. c. cu obişnuita solemnitate, s'a făcut deschiderea sesiunii de toamnă a Sf. Sinod al bisericii ortodoxe.

În biserica Antim s'a ţinut serviciu divin de către P. S. Sa Episcopul Iustinian dela Alba-Iulia.

După serviciul divin membrii de faţă au intrat în sala de şedinţe din palatul Sf. Sinod. La ora 11 au sosit dnii Al Lapedatu, ministrul artelor şi cultelor, V. Ispir secretarul general şi Stancu Brădişteanu, directorul cultelor.

Dl ministru Lapedatu a citit mesajul regal de deschidere a sesiunii de toamnă a Sf. Sinod.

I. P. S. Sa mitropolitul primat Miron arată că dela sesiunea trecută şi până azi s'au petrecut două evenimente de seamă: 1. Vizita patriarhului Ierusalimu'ui Sanctitatea Sa Damianos, care are o importanţă deosebită pentru ţara noastră, şi 2. Toţi reprezentanţii bisericii au convenit la proiectul de unificare.

Dl ministru Lapedatu, spune că a fost profund mişcat de modul cum înalţii prelaţi au contribuit la întocmirea anteproiectului de unificare, pentru ca el să dea, potrivit constituţiei, organizaţie unitară a bisericii.

Rosă Sinodul să discute, dând ultima formă anteproiectului, pentru ca, să fie depus cât mai curând pe birourile senatului.

Sinodul a procedat apoi la alegerea diferitelor comisii.

Congresul Asociaţiei „Andrei Şaguna“

În acest an s'a ţinut la Oradea-mare congresul al V-lea al preoţilor ortodoxe din Ardeal, ca congres misionar, îmbrăţişând deasfădă problema apostolatului laic, la sate şi la oraşe.

În ziua de 13 Noemvrie a. c. după sîta liturgică la care părintele profosinel Dr. A. Magier a ţinut o avântă predică de îndemn la apostolatul preotului, şi după chemarea Duhului sfânt, preoţimea s'a adunat în număr de vre-o 200 în sala cea mare a prefecturii judeţului.

La ora 11^{1/2} a. m. preşedintele, Dr. Gh. Cluhandu, în prezenţa I. P. S. Sale Părintelui nostru Mitropolit Nicolae, a P. S. Sale Părintelui Episcop Roman al Orăzii şi a altor onoraţi, deschide şedinţa prin următorul discurs:

*I. P. S. Părinte Mitropolit,
P. S. Părinte Episcop,
Cinstiţii noştri oaspeţi,
Iubiţi Fraţi!*

Acest congres al preoţilor din mitropolia Ardealului — al 5-lea congres în seria de până aci — se întruneşte azi în numele ideii de a strânge şi mai mult legăturile sufletesti şi de activă colaborare a credincioşilor noştri cu ierarhia.

Colaborarea aceasta, la noi, nu e numai o vagă abstracţie, ci o realitate, o tradiţie, care, prea fireşte, se pune aici în discuţie cu gândul, de a se căuta metode şi mijloace pentru adîncirea şi mai mult a acestei probleme. Legăturile ierarhiei cu credincioşii vor trebui revizuite şi completate, fructificate şi desăvârşite, pe înţelesul necesităţilor din zilele noastre. Ear la aceste lucrări va trebui să prezideze, nu gândul desrobrii ce există real între ierarhie şi credincioşi sub raportul dogmatic, ci gândul înţelegerii tuturor puterilor morale vii, care trădesc în întreaga biserică vie sau milităntă şi care trebuie dezpeţate, armonizate şi îndrumate către scopul, de a realiza împărăţia lui Dumnezeu pe pământ: în sufletele singurătate şi în viaţa colectivă a neamului nostru.

Prin urmare, putem preciza dela început signatură lucrărilor acestui Congres: Apostolatul ierarhic li rămân neatinse toate atribuţiile dogmatice; ear ceace numim apostolat mirean, nu va însemna de fel o uzurpare de drepturi ierarhice. Mirenii nu se vor urca în scaunele rezervate apostolilor, proorocilor, evangheliştilor, păstorilor şi dascăllilor (Efes. IV. 11) rânduiri de Dumnezeu; — ci ei vor fi chemaţi, de acum înainte şi mai strălucit să se aşeze, cu toată simfonia şi cu toate puterile lor de acţiune, la opera de desăvârşire morală, spre care ne chiamă Domnul pe noi toţi de o potrivă.

Noi, cei din mitropolia Ardealului, cu o viaţă bisericească constituţională, simţim, poate mai mult decît alţii necesitatea şi posibilitatea de a realiza problema apostolatului mirean, pentru că însaşi constituţia noastră statutară, care cheamă elementul mirean la o colaborare cu ierarhia în cadrele statului nostru, ni o ştim închipui numai ca o chemare a mirenilor la un oarecare apostolat, sau la o misiune de ordin moral. De aceea mai ales că astăzi se vorbeşte şi se scrie despre viitoarea constituţie unitară a bisericii noastre româneşti, aşă cred, nu-mi veţi lua în nume de rău, dacă cu acest prilej şi dela acest loc voi face o expunere menită a da elementele de ordin general-introductiv, pentru înţelegerea lucrărilor acestui congres şi mai ales cu privire la raportul dintre apostolatul mirean şi constituţia noastră statutară.

În preocupările pe care le nutrim, plecăm întâi de toate dela o idee biblică, de evidentă actualitate chiar pentru însuşi poporul român de azi.

Când poporul israelitean, scăpat din jugul robiei egiptene, făcea drumul spre ţara sfântă a vechilor făgăduinţi divine, şi era în prag de primi „legea“, a grăit Dumnezeu către proorocul Moise despre poporul israelitean (II. M. XIX. 6): *„Şi voi veţi fi mie preoţi împărătească şi neam sfânt.“* Un popor întreg, deci, era chemat de Dumnezeu la sfinţenie în pragul orînduirii vieţii sale politice de stat. Peatra cea din capul unghiului la zidirea temelilor statului politic israelitean avea, aşadar, să fie: ideea religiei sfinţitoare a întregului popor. Ideia aceasta o prinde şi o extinde, la alte răscuri şi mai mari, Sf. apostol Petru (I. Ep. II. 5. şi 9). Creştinilor, cărora le scria Sf. Petru le zicea şi lor: *„rod ales, preoţi împărătească, neam sfânt, norod spre câştigare“*

(v. 9). Rolul acestor creștini ni l indică Sf. apostol, zicând: «*vol înșivă ca niște pietri vii, vă zidiți casa duhovnicească*» (v. 5).

Eată, iub și frați, temelii morale al comunității vechi creștine, în sinul căreia fiecare dintre membrii bisericii — fără deosebire ierarhică — avea rol și chiar datoria unei «pietre vii», deci chemarea personală de a lucra la restaurarea religioasă-morală a și la sfârșirea obștească.

Sf. proroc Moise, prin care a așezat Dumnezeu preoția Vechiului Testament, și Sf. apostol Petru, un alt exponent, în Testamentul nou al principiului ierarhic, sânt bunele noastre mărturii și temelii despre îndreptățirea unui apostolat, în sens impropriu deci, din partea credincioșilor, — apostolat, care-și cere o mai staruitoare înactivare și în biserica românească, la noua răspundere a vremurilor, în cari providența divină și dreptatea istoriei ne au dat să zidim casa duhovnicească a României întregite!

În ce chip au căutat credincioșii odinioară, să satisfacă datoriei lor morale, de a se zidi sufletește între oalță? — e întrebară, pe care cu drept cuvânt mi-ați putea o pune.

În primele veacuri creștine, viața curată, răvna sfântă pentru îndreptarea frățească — uneori chiar prin mijloace penitențiale, — acțiunile filantropice, ori retragerea uneori printre stânci și în despăcurile pământului și în pustietăți, apoi martiriul din vechime: — ce erau toate acestea, dacă nu tocmai un *apostolat practic*, interpretat pe înțelesul concepțiilor de atunci, în *cea mai mare parte locmai de mirenii*? Așa credeau ei, că sânt datori să predice pe Hristos Domnul nostru prin viața personală, trăită de ei *pentru ei și pentru edificarea obștei creștine*.

Iar după potolirea persecuțiilor mai ales, biserica ajunsă a așezare tihnă, căuta să deie, și o altă expresie chemării mirenilor la apostoliul lor în biserică. Ei au fost chemați și primii, cu oarecari îngrădiri, să participe chiar la așa numita potestăți jurisdicționale¹ și să spună cuvântul la alegerea feclor bisericesti; să intre până și în sinoadele ierarhice; să participe la chivernisirea averii bisericesti și la administrarea altor chestiuni din afară de cuprinsul rigid al dogmelor.

În chipul acesta, d. e. la sinodul din 663 din Toledo, pe pământul romanic al Spaniei, în sinul bisericii apusene devenită mai apoi de un extrem exclusivism ierarhic, puteau să participe la sinoade chiar și abatele². — Iar în biserica Africii și chiar în Roma din veacul al III-lea, mirenii erau atrași și ascultați până și în scaunul de judecată bisericescă asupra celor care zuseră din credința creștină.

Ce să mai zicem de Biserica Răsăritului, în care ca la Patriarhia Constantinopolitană și ca la noi și alina în Orient, s'a putut introduce — și o *sinodalitate mixtă* din reprezentanți ierarhici și ai mirenilor?

Dacă aceste sânt învățăturile istoriei și ale practicii vieții de drept bisericesc, atunci, de sigur, noi preoții, pe credincioși buni, pe «pietre vii» ale comunității creștine, nu-i vom îndepărta, *ci-i vom atrage tot mai mult spre noi*; li vom da câte o misiune de împinit, după priceperea și puterile lor, pentru zidirea casei noastre duhovnicești. Și o vom face aceasta, pentru că și mirenii trebuie să fie membri vii și activi ai bisericii, și sânt datori ca, potrivit cu puterile și aptitudinile lor, să contribuie la binele și progresul bisericii.

Tot astfel, nu ne vom gândi să scoatem pe mirenii nici din rosturile lor constituționale-bisericesti de azi, ci-i vom păstra cu drag și ni-i vom atăsa cu încredere și învățându-i s'o știe, că în *cadrele misiunii lor, la care li cheamă Statutul nostru organic, ei pot și sânt chiar datori să lucre, răsucărându-și acest drept, nu numai prin darul botetului ce li-au primit; nici numai prin cel câștigat gologani dare bisericescă; nici numai prin slova singură, scrisă în statut; și nici numai prin incusina ritorismului* uneori prea sgomotos, ci prin altceva. Și acest altceva nu poate să steie decât din următoarele lucruri: o *viață personală trăită în frica lui Dumnezeu* și o *răvnă curată, de a contribui prin personalitatea morală, ca tot atâtea «pietre vii», la zidirea casei noastre duhovnicești de obște*.

Purificarea în acest sens, a concepțiilor noastre constituționale bisericesti trebuie să fie triumful nostru cel dintâi, dela care să plece și pe care să se clădească organizarea succesivă a apostolatului nostru miren. Și mi place să cred că toți cei prezenți, cari au o misiune ierarhică în biserica noastră, vor fi de acord, că acest cuvânt trebuie și azi și în viitor; că cu toții ne vom strădui — ierarhici și mirenii — să ne revizim conștiința și atitudinile și, ca în acest sens să ne pregătim generațiile viitoare de credincioși, cari în cuprinsul vieții constituționale bisericesti, să trăiască mai mult pentru idela de apostolat, pe care li l ofră biserica, decât pentru formele simple ale vieții constituționale.

Din parte-mi, sânt absolut convins, că aceasta viață constituțională spiritulizantă ni o cere nu numai Domnul din ceruri, ci și interesele pământești ale acestui popor român, pe care providența divină și dreptatea istoriei l-a pus în situația, ca după înfrirarea unității politice, să și ducă existența politică pe temelii unei vieți duhovnicești bineorânduile.

Dar tot astfel am convingerea, că se pot găsi și de acela, cari în tendința spiritualizantă pe care aș vrea să o văd trecută în constituția bisericescă a neamului nostru, ar crede că pot întrezări, peste o *îngustare* a vieții constituționale.

Pentru înălturarea eventualei restălmăciri vouă adaugă s'o spun, că după practica sinoadelor dintâi ale lui Șaguna și chiar și dela sinodul diecezan dela 1850 din Arad, membrii acestor sinoade, clerici și mirenii, se cumineau cu prilejul deschiderii sinoadelor.

De ce? Explicarea se întrezărește din următoarele lucruri: însuși marele mitropolit Andrei cu înalta sa competență de canonist și de înțelegător al suflului constituțional nou ce trebuia primit și în biserică, fixează, în introducerea proiectului său de statut organic, principiul că și *noua constituție bisericescă trebuie să-și exhaureze misiunea în «ajungerea scopurilor sfinte religioase» ale bisericii*. A trecut deci vremea, când aceasta constituție, în lipsa unei liberăți politice și a unei vieți naționale libere, avea să servească de școală pregătitoare pentru o viață constituțională politică!

Reprezentanții bisericii trebuiau deci să lase, ca dările lui Dumnezeu să lucre mai în tăi în ei înșiși, înainte de a intra în lucrările sinoadelor. *Dar aceasta nu înseamnă îngustarea, ci intensificarea morală a vieții noastre constituționale bisericesti.*

După votarea actualului Statut organic (1868), prin cuvântarea sa de încheierea congresului național bisericesc, mitropolitul Șaguna rostea principal, că temelia societății noastre bisericesti este lumina luminilor și răsăritul răsăriturilor; că prin aceasta constituție, în cadrele căreia ierarhie și credincioși se înfrățesc la muncă sfântă, «*toți sântem împreună lucrători al unui Dumnezeu*»; că *sântem egali îndreptățiți cu toții*, că între noi nu este nici o deosebire, și că prin urmare este o *libertate pozitivă în asociațiunea noastră bisericescă*.

Nu pot să închei mai potrivit aceste considerații de ordin general asupra apostolatului miren în cadrele vieții constituționale, decât spunând două lucruri despre intensificarea morală a vieții noastre constituționale bisericesti: întâi, chiar unul din sinoadele protoposeti bihorne a cerut mirenilor să dovedească mai multă atașare sufletească la opera apostolică a bisericii lor, dacă vor să aibă cuvânt în corporațiile bisericesti. — Celalalt lucru, de aceeași tendință spirituală în viața constituțională bisericescă ni l-a tălăcut atât de pastic și de spiritual I. P. Sf. nostru mitropolit Nicolae la congresul nostru trecut din anul trecut, când ne spunea, că sinodul și comitetul parohial nu pot fi organisme ținute la un loc numai prin slovele seci ale Statutului organic, ci mai pe sus de

toate, prin *împărtășirea tuturor cu credință vie din același potir al trupului și sângelui Domnului*.

Din concepțiile acestea, răsărite în mintea celor doi mitropoliți ai noștri și din bunul simț moral constituțional al sinodului protoposet dela Rieni se d-sprinde convingerea, că *sufragiul universal din biserica noastră, nu înseamnă poarta cea largă a poftelor noastre omenești duse în sanctuarul Neamului, ci este porunca inexorabilă a divinității, care pe toți ne cheamă la colaborare pentru realizarea împărăției lui Dumnezeu: în inimile noastre, în neamul nostru. «Și voi înși-vă, ca niște pietre vii, vă zidiți casa duhovnicească»*.

Am zăbovit, poate, prea mult la această chestiune, a raportului dintre constituțiunea noastră bisericescă și apostolatul miren, care ne preocupă. Dar am convingerea, că n'am zăbovit de prisos, fiind vorba de îndrumarea acestui apostolat în cadrele de organizare, de care dispunem.

Mai sânt și alte forme care se vor căuta pentru concretizarea în acest congres a apostolatului miren.

Între elementele dintâi, pe care va trebui să le organizăm, vor fi *femele*, mai ales fiindcă Statutul organic — nici cel de până aci, nici cel ce vrea să devină lege de organizarea unitară bisericescă la noi — nu le învrednicește de atențiune și nu le cere partea de folositoare muncă ce o pot presta ele, ca una sau alta din cele două surori, Marta și Maria, cari slujiau Domnului.

Va trebui să ne gândim mai departe, cum s'ar putea încadra, în noul Statut organic, ori în organizația clerului prin concursul bunelor porniri la mirenii — acțiunea pentru trezirea la nouă viață a *filantropiei creștine* de odinioară, care încă a rămas cam pe din afară de preocupările organizatorice bisericesti mai nouă.

Și pe lângă aceste și alte gânduri va trebui să desvolăm o muncă staruitoare pentru a pregăti și câștiga *încredințarea în slujba apostolatului miren*.

La o muncă tot mai spornică sântem îndemnați noi, preoți, cu atât mai vărios, că măritul congres național bisericesc din luna trecută a subliniat frumos chemarea Asociației noastre, ca una care are să deslege probleme religioase-culturale, care cad și în atribuțiile oficialității bisericesti. Ear de dincolo, din Banat-I înstrăinat, ne vin știri că și frații preoți români din Iugoslavia, ținând seama că bunul obște se poate răsări din munca organizată a clerului, vor să se organizeze și să-și păstreze și legătura cu Asociația noastră.

După toate acestea, am plăcută datorie să salut în mijlocul nostru pe «capetenile noastre ierarhice»: I. P. Sf. Părinte Mitropolit Nicolae și P. S. Părinte Roman, episcopul eparhiei în care ne găsim, — mulțumindu-le pentru osteneala de a veni între noi să ne învețe, cum să le rămân în slujba Domnului; pe I. P. C. S. arhimandritul mitrofor I. Scriban, reprezentantul I. P. S. Sale Mitropolit primat Miron; pe Doamna principesă Alexandrina Cantacuzino, prezidenta Societății Ortodoxe naționale a femeilor române, pe reprezentantul «Asociației Dr. A. Lazar, pe pâr. Crif, reprezentantul Asociației generale a clerului din vechiul regal, pe prefectul județului Dr. M. Popovici, de dl Inspector școlar Gogan și pe dl primar De Budcio pe pe toți oaspeții.

Răspunde întâi I. P. S. Sa pâr. Mitropolit Nicolae prin o avântată cuvântare, care a impresionat adânc preoțimea, și pe care o redăm pe scurt în următoarele:

Prea Sfinția Voastră, Domnule Președinte, Iubită preoțime, Doamnelor și Domnilor!

Cu mare bucurie am venit în mijlocul preoțiilor noastre din întreaga mitropolia, adunată anul acesta în congres la Oradea-Mare.

Sânt sufletește atât de strâns legat de începutul și de scopurile ce le urmărește Asociația «Andrei Șaguna» a clerului nostru, încât mă simt obligat să urmăresc cu atențiune și să promovez cu răvnă desvol-tarea acestei Asociații.

Intrînsa văd un organ menit a finea strânse rândurile preoțiilor, a infiltra în

¹ Milasch: Kirchenrecht, § 53; § 99.

² Hefele: Conciliengeschichte I. 21—22.

³ Fr. Frank: Buszdisziplin der Kirche, Mainz, 1867, pag. 141.

⁴ Milasch: O. C. §. 53 (pag. 221—2).

toți membrii ei același mod de a vedea și lucra, același duh întru îndeplinirea sublimelor misiuni în mijlocul poporului.

Ați pus în discuția acestui congres problema apostolatului laic în zilele noastre, atât la orașe, cât și la sate. Aceasta arată cât de mulți prețuiește elementul mirean și cât de mulți doriți să-l aveți alături la realizarea binelui oștesc.

În frumosul cuvânt de deschidere prezidențial v-a arătat ce este și în ce constă apostolatul mirenesc.

Să-mi dați voie să deriv eu îndrituirea și necesitatea acestui apostolat din principiul evanghelic al iubirii de aproapeți.

Iubirea de aproapeți mă face că, dacă eu am găsit adevărul să-l arăt și fratelui meu; dacă eu am primit grația, să-i stau întru ajutor, ca ea să se reverse și asupra aproapelui meu; în fine să lucrez din toate puterile mele ca darurile și binecuvântările credinței să le primească semenii mei.

Prin apostolatul mirenilor vom putea duce lumina lui Hristos și prin acele colțuri ale vieții unde preotul nu poate pătrunde.

Apostolatul acesta nu înseamnă o slăbire a apostolatului preoțesc, nu înseamnă o restrângere a răspunderii, pe care preotul trebuie să o aibă la întoarcerea sufletelor la Hristos.

Noi facem apel la milioanele de oameni să se întoarcă la Hristos și să-și steie unul altuia întru ajutor pentru a ajunge la Hristos, fiindcă nu este mai mare bine și mai mare fericire decât a-ți trăi viața cu Domnul.

Dacă mă cuget ce-i lipsește, ce-i trebuie mai mult și mai urgent lumii de azi, mă opresc la ultimul răspuns: acestei lumi cu frământările ei, acestei omeniri năpădită de o mulțime de mizerii: îi trebuiește Hristos!

Ce ne trebuie nouă românilor în aceste începuturi de liberă organizare a vieții naționale, de ce avem mai mare trebuință? Fără îndoială: de Hristos, căci după cuvântul Lui: «Celce nu adună împreună cu mine — risipește».

Fericită va fi poporul nostru când va aduna cu Hristos; ear misiunea noastră a preoșimii aceasta este, ca să-i arătăm cum să-și sporească tezaurul sufletesc, adunând împreună cu Hristos.

Noi preoșimea avem, și trebuie să avem, conștiința întreagă a acestei înalte misiuni.

Nu mă îndoiesc, că congresul acesta va fi isvor de întărire a conștiinței acestei misiuni. De aceea am venit să-i împărtășesc binecuvântarea mea arhierască, ca bunul Dumnezeu să Vă ajute ca și din stăruirile acestui congres să răsară roade cât mai îmbelugate pentru întărirea împărăției Sale în mijlocul poporului nostru românesc. (Aplauze).

Apoi Păr. Episcop Roman, stăruind asupra istoricului eparhiei Orăzi-mari, care 200 de ani a trebuit să zacă strâcută și cu toată grija pe care i-a avut-o fericitul în Domnul Mitropolit Șaguna, Tavita, cu care s'a asemănat episcopii, a relințat abia când i-a întins mâna I. P. S. Sa Păr. Mitropolit Nicolae, P. S. Sa și mulțimește pentru râvna cu care a lucrat la reînvierea eparhiei și pentru dragostea cu care i-a săvârșit sfînjirea întru episcop și așezarea în scaunul episcopal. Indică în câteva cuvinte ce s'a putut realiza până acum aici și arată în sfârșit înalta menire pe care o are episcopia ortodoxă la marginea de vest a țării, la acest punct avansat.

În numele guvernului a salutat congresul dl prefet Popovici; ca reprezentant al I. P. S. Sale Mitropolitul Primat a vorbit Păr. Arhimandrit Scriban. Dna Al. Cantacuzino în numele Societății ort. naț. a Fem. Rom., Dr. Aurel Lazar în numele «Asociației», Părintele Crețu în numele «Uniunii generale a clerului din țară», dl Gocan pentru inspectoratul instrucției și în sfârșit dl primar Bucico salută congresul în numele orașului.

Tuturora le răspunde, mulțumind, președintele.

Se trimit apoi telegrame omagiale M. S. Regelui Ferdinand I, I. P. S. Sale Mitropolitului primat Miron, ministrului prezident I. I. C. Brătianu, diui ministrului cultelor Al. Lapedatu și diui profesor N. Jorga. Cu acestea se ridică prima ședință.

În aceeași zi d. a. se ține a doua ședință. Comisiile alege la consfățuire din prezidiu, referă asupra raportului general al comitetului și asupra raportului casieriei.

La raportul casieriei, în legătură cu fondul de propagandă, dl avocat Dr. Aurel Lazar, mănecând din cunoscuta însușire pentru lucrurile bune și pentru a sprijini scopurile Asociației, îi oferă darul de 5000 Lei. I. P. S. Mitropolit, împreună cu Păr. Ep. Roman asemenea câte alte 5000 Lei, Dna Cantacuzino în numele Societății ort. Lei 5000, dl prefet Popovici, în numele județului Lei 5000, Păr. Nicolae Pop din Orminda Lei 6000; apoi însușirea trece în largul adunării. Preoșimea își oferă și ea obolul, vre-o 15—20 preoți, cari rotunzesc suma contribuțiilor benevole la 50.000 Lei. Nu ne stă la îndemână lista completă a tuturor contribuitorilor, dar îndată ce o vom putea avea dela secretariatul Asociației ne vom face o plăcută datorie de a arăta numele tuturor celor ce, chiar din sărăcia lor, au rupt sume frumoase pentru a sprijini înaltele năzuințe ale

Asociației pentru a putea servi problema propagandei religioase.

Chestiunea discutată în aceasta a doua ședință a fost: «Organizarea apostolatului laic la orașe», referent Păr. Dr. Nicolae Stînghe din Brașov. Își citește lucrarea, prin care arată cât de necesar este apostolatul mirenilor și însuși mijloacele de care se poate servi cu succes acest apostolat.

Primul la parte la discuție Păr. Arhimandrit Scriban. Spune că problema pusă în discuție este nouă, numai prin năzuința de a o preciza și direcționa în mod sistematic. Apostolatul mirean a existat dela început în biserica creștină, și ortodoxia se mândrește cu mulți mireni preocupați cu totul de problema religioasă, pe care o serveau cu râvnă și devotament, în scris, cu cuvântul și cu pilda vieții. Ortodoxia românească își are și ea reprezentanți luminoși în apostolatul laic, în trecut, ca și în vremea noastră. I. P. C. Sa se bucură că Asociația a pus în discuție această problemă grea, dar nu cu neputință de realizat. Trebuesc căutați oamenii, câțiva măcar mai întâi și pe urmă rândurile vor sporii. Fără acest capitol de păstorie nu vom putea izbândi nici noi preoții. De aceea preotul trebuie să stăruie prin credința și prin pilda vieții și a însușirii lui ca să și asocieze tovarăși în apostolate.

Păr. Morușca, arătând necesitatea și felul cum trebuie organizat apostolatul mirean, sub ocrotirea și îndrumarea bisericii, ca să nu dea greș, crede că în rândul întâi trebuie chemată femeia la acest apostolat, fiind mai indicată prin finețea manierelor, prin delicatețea firii și prin sentimentul ei religios mai pronunțat. În cadrele Reuniunilor de femei, și mai ales comitetele Filialelor Societății ortodoxe, care ar trebui să-și extindă organizarea prin toate orașele noastre, îmbrățișând problema religioasă și să poată împărți la muncă pentru apostolatul religios. La locul întâi s'ar introduce «citiri biblice», menite a sporii zestrea sufletescă a celor ce le-ar urma și astfel a pregăti sufletele pentru răspândirea apostolatului în familie, în școală, în viața socială, unde va fi dus cuvântul Bibliei. La festivaluri religioase însoțite de cântări s'ar face propagandă pentru reînvierea idealului religios în publicul mare și s'ar putea strânge și fonduri. Comitetele de acțiune, împărțit pe secții, paralele cu pregătirea sufletelor, îmbrățișând apostolatul religios practic, va cuprinde în grija lui de bună creștere, ajutorare și îndrumare mai întâi tinerimea, ce și petrece viața în oraș, elevi și eleve de școală, ucenici, servitori de ambe sexe, apostolatul în cazarmă, la stăpâni și patroni.

Faptele marelui creștinism trebuie să-și găsească realizarea în grija pentru azile de bătrâni, pentru nenorociți din spitale și închisori, unde se vor întocmi capele cu rugăciuni și b. biblioteci, pe lângă alte fapteiri ale carității creștine.

Viața socială cu petrecerile ei, teatrul, cinematograful, ca mijloace de educație vor fi direcționate în sens creștinesc și național. Presa și literatura va trebui angajată de asemenea în serviciul acestui apostolat printre intelectuali.

FOIȘOARA

Sonet

Oredință, vino și-mi încheagă cântul;
Nădejde, adu-l raza ta divină;
Iar tu, Iubire, veșnică regină,
Dă-l sufletul, dă-i vraja și avântul...

Porțați-mi pașii spre cărări sublime,
Și ochii dornici mi-l scaldăți în zare;
Și-apoi — plătind pe-o navă 'n cet, pe mare,
Sa sorb misteru 'ntreg din adâncime.

Eternitate mută, te-oi pătrunde,
Și clipele din zbor le voi reține,
Și le voi prinde 'n saibe cristaline...

Și voi cânta, ca nimfele din unde...
Ostrov, pierdut în largul strălucirii,
Un Dumnezeu e creatorul firii...

I. Al. Bran-Lemny.

Psihologia aplicată în școală și societate, pe baza rezultatelor căpătate în laborator

— Conferință —

Imi revine plăcută sarcină de a expune înaintea domniilor voastre progresul realizat de știința psihologiei și foloasele practice ale acestui progres.

Conferința de față s'a ținut ziua de 22 Septembrie 1924 din partea doarei Dr. Vlaicu, la «congresul medicilor psihiaștri» din România, în Sibiu. Deoarece ideile sulevate de doara Dr. Vlaicu sânt de o deosebită importanță, nu numai pentru pedagogi, ci și pentru publicul mare, comit. desp. Sibiu al «Astru» a rugat pe doara să ne pună la dispoziție conferința, ca să se poată tipări. Mulțumind doarei conferințelor, ținem să atragem atenția publicului din Sibiu, că a doua zi, în 23 Sept., s'au pus bazele «Filialei Sibiu a societății Viitorului Profesional». Centrala societății este în București, condusă de oameni de știință ca dnl profesorii Marinescu, Rădulescu-Motru, Parhon și Dr. Vlaicu. Comitetele de inițiativă din Sibiu se compune astfel: preș. Dr. Ioan Sturza, secretar d. prof. Maria Herescu, membrii: dna B. Bolu, dna Dr. Sturza, dnl Dr. O. Preda, Dr. L. Popovici, Dr. Ionașiu, Dr. Revesz, Dr. I. Iancu, Popescu. Filiala va lucra în înțelegere cu «Soc. de psihiatrie, endocrinologie, neurologie și psihologie». Taxa de intrare în Filiala Sibiu: 50 lei — de plată dinl Dr. I. Sturza. Sibiu. Îndemnăm și alte orașe să înființeze filiale.

Comitetul desp. Sibiu al «Asociației».

Sânt încurajată în această expunere de prezența unui public select, cu o cultură superioară și animat de un spirit de progres.

Psihologia definită acum câțiva timp ca fiind o știință a sufletului a fost multă vreme considerată ca o ramură a filozofiei. În secolul al XIX-lea doi oameni de știință, Fechner și Wundt, au introdus-o în laborator, supunându-o experienței. De aci psihologia, părăsind domeniul speculației, își face loc între științele experimentale. Timpul însă cât ea s'a mărginit la studiul generalităților n'a putut fi aplicată. Cercetările lui Binet, asupra măsurii dezvoltării inteligenței, deschise psihologiei calea aplicației. Dacă oamenii diferă între ei din punct de vedere fizic, diferențele de inteligență și simțăminte sânt încă și mai profunde. Metoda lui Binet, care stabilește o cotă de inteligență proprie fiecărei vârste, fu aplicată imediat în școală. În urma acestei aplicații se găsi o mare diferență în aceeași clasă și se descoperiră cu ușurință copii anormali, adică lipsiți de inteligență. Metoda aceasta se răspândi cu mare peziune în toate țările civilizate, dar mai ales în America și Anglia, unde mulți de copii fură

Dna Cantacuzino susține, că Societatea Ortodoxă este o astfel de instituție de propagandă religioasă și culturală, și face apel ca să se organizeze filiale prin toate orașele ardelen.

Păr. P. E. Papp dela Beiuș vorbește de al doilea factor de propagandă, care trebuie să fie învățătorul.

I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, fixează lămurit că apostolatul mirean nu e numai un drept ci și o datorie a fiecăruia, a ori cui poate da o mână de ajutor preotului. Vorbește de învățătorul care trebuie apropiat din nou și cât mai desăvârșit, de apostolia mamei preotese și de apostolatul copiilor, cari pot fi folosiți în chip excelent, ca colportori. Scoate la iveală frumoasele sentimente religioase, cari animesază studențimea noastră universitară, în mijlocul frământărilor grele prin care trece.

În scurte cuvinte mai indică apostolatul pe care ar trebui să-l facă comitetele parohiale, episcopiale și în altă ordine de idei cateheții și profesorii de religie în contactul lor cu ceilalți profesori, de alte specialități, a căror atitudine și propovăduire creștină, n'ar trezi aparența unor advocați ai religiei.

Tempul fiind înaintat I. P. Sf. Sa își ia rămas bun, trebuind să se întoarcă la reședință, la Sibiu. Iesirea din sală este însoțită de uralele însuflețite ale preoțimii. — Seara întreg congresul a luat parte la un ceai în saale largi ale frumuseții palat episcopal, unde P. Sf. Episcop Roman privea cu nespuse bucurii și părintească dragoste la șiragurile de preoți, ce s'au perindat pe dinaintea mucenicului legii și al datoriei, care este P. Sf. Sa Episcopul Orșiei.

Înaintea amezii zilei a doua, întregă a fost consacrată situației de drept a confesiunilor minoritare și griji cum s'ar putea aranja situația materială a bisericilor ortodoxe. Într'un luminos expozu documentat, referentul pâr. Ștefan Mețes a arătat situația și a propus desiderate menite a contribui la aranjarea cea mai potrivită, ce trebuie să se facă prin lege de stat. Congresul cu însuflețire votează următoarea moțiune de împotrivire încheerii ori căruia fel de concordat:

Moțiune:

1. Încheierea concordatului cu Vaticanul să se abandoneze cu desăvârșire.

2. Să se dizolve «Statul Catolic» a cărui situație, compunere și funcționare e ilegală și să se pedesească membrii lui care au nesocotit, sau conștient s'au substras de sub legile statului român.

3. Regele României să păstreze toate drepturile avute de regele Ungariei asupra bisericii latine: ca patron suprem, numirea de episcopi și dreptul de dispunere supremă asupra tuturor averilor bisericilești și mândăstirești.

4. Exproprierea completă a tuturor moșilor bisericii latine, fără nici o plată în bani la cele dăruite de regii Ungariei sau prinșpiti Ardealului, iar la cele dăruite de particulari, dacă aceasta se poate dovedi, să se achite prețul lor conform legii agrare.

examinați și astfel fu creiată psihologia aplicată. Prin metoda lui Binet putem ști dacă un copil are inteligența vârstei lui sau dacă este mai avansat sau mai întârziat.

În timpul războiului psihologia fu întrebuințată de armata americană la examinarea și repartizarea recruților. Americanii, cari n'aveau o armată permanentă, erau nevoiți de a-și organiza armata în timpul cel mai scurt posibil. Un comitet psihologic, în frunte cu Jerkes, a propus statului major de a supune pe recruți la un examen de inteligență și a-i repartiza după aptitudinea lor mentală. Statul major a admis propunerea și atașă acest comitet pe lângă sine. Examenul acesta prezenta greutate, căci armata americană era formată din diferite naționalități ce nu vorbeau limba engleză. În acest scop fu întrebuințată metoda Binet-Simon, modificată după împrejurare. Astfel fură alcătuite 2 serii de testuri mintale (material de experiență), unul cu limbaj, altul fără limbaj, pentru analfabeți sau cei de naționalitate străină. În urma acestui examen recruții au fost împărțiți în 5 clase, după gradul lor de inteligență: în plus A au fost clasați cei cu inteligență superioară, ceice

5. Statul să sprijinească materialmente biserică latină numai în proporție cu numărul credincioșilor ținându-se seamă aici și de averile imense de care dispune această biserică. Procedura aceasta să se aplice față de toate confesiunile recunoscute în stat fără nici o considerație.

6. Să se schimbe legea trecerii credincioșilor dela o confesiune la alta în sensul că dacă trec la o altă confesiune jumătate plus 1 din credincioșii unei biserici, cu el împreună trece și clădirea bisericii și averea ei, rămânând ca cei netrecuți să fie despăgubiți în proporție cu numărul lor.

7. Statul să salarizeze numai pe acei parohi care au sub păstorie lor cel puțin 300 credincioși, iar la protopopi pe acela numai care păstorește cel puțin 20 parohii.

8. Statificarea urgentă a averilor mobile și imobile ale fondului religios și de studiu ca să se ajute din ele și alte confesiuni nu numai cea latină.

9. Statul român își păstrează deplină putere asupra ordinilor călugărești latine de a le desființa și a le seculariza toate banurile sau a le întrebuința conform nevoilor sale pentru binele obște. Șerii ordinilor să aibă sedii lor la noi în țară, să fie cetățeni români ca și călugării care compun ordinele.

10. Desființarea episcopilor latine din Oradea-Mare și Satu-Mare.

11. Statul să nu mai admită înființarea nici unei episcopii de confesiune minoritară, care vrea să fie susținută din bugetul statului.

12. Subvenționarea tuturor instituțiilor minoritare, statul să o facă conform tratatului dela Trianon art. 9 în proporția numărului sufletelor și a averilor materiale de cari dispune respectiva minoritate.

În discuție la parte dl advocat Tudor Popescu, secretarul «Societății Ortodoxe», stăruind asupra îndatoririi preoțimii de a apăra țara și neamul și arătând că desideratele preoțimii de interes obște și de tagmă vor putea stârni răsunet numai dacă preoțimea își va ști strânge rândurile într-o acțiune solidară. Cuvântarea frumoasă de o logică impecabilă în argumentația și încheierile, pe cari le-a scos împotriva concordatului, au stârnit valuri de însuflețire. A mai luat parte la discuție și P. Sf. Sa Episcopul Roman.

Asemenea a vorbit aici dl Dr. Aurel Lazar, susținând continuarea luptei, chiar dacă ar fi ratificat concordatul. La discuție au mai luat parte pâr. protopop Lucaș, pâr. Crețu și în sfârșit dna Al. Cantacuzino.

În ședința a IV de d. s. s'a discutat problema apostolatului latine la sațe. Pâr. adm. protopopesc Răfiroiu a cerut lucrarea pâr. protopop Cloran dela Sibiu, absent dela Congres, complotându-i cu păreri proprii și pâr. Evușan cu păreri sale, pentru a da soluția completă, în legătură cu problema pusă în discuție.

La discuție, pâr. Dr. Gh. Cristescu, noul profesor al Academiei noastre teologice dela Sibiu, a făcut o conferință despre apostolatul,

depășea vârsta intelectuală de 18 ani, iar în minus D, acei lipsiți de inteligență, ce nu aveau priceperea nici a unui copil de 6 ani. Acești doi urmă au fost întrebuințați la treburile brute, ca săparea tranșelor, curățitul armelor, îngrijirea animalelor, prepararea hranei, etc. Recruții cu inteligență superioară au fost puși la locuri cu răspundere, ca agenți de legătură, detașați la comandamenturi, grade în regimente, etc. O armată, având nevoie de specialiști tehnicieni, elementele necesare atelierului au fost selecționate prin testuri mecanice. Astfel organizată, armata americană s'a instruit foarte repede și a jucat un rol însemnat în război.

În Europa psihologia fu aplicată la selecționarea aviatorilor. Francezii fură primii, cari întrebuințară examenul simțurilor și a atenției în alegerea aviatorilor. Nu ori cine poate fi un pilot, căci se cere să ai o atenție continuă și încordată, un bun văz și auz și stăpânire de sine, pentru a nu pierde cursul în fața primejdiei. În urma aplicării acestui examen numărul accidentelor a scăzut cu 50%. Anglia, Italia se serviră și ele de acest examen psihologic în selecționarea aviatorilor. Germania nu întârzie a

preotului, care a stors nu numai admirație, ci și lacrimi din ochii preoților noștri mai bătrâni, cari simțeau ca și întreaga asistență cum li-se umple sufletul de valuri mari de lumină binefăcătoare.

Discuția a încheiat-o pâr. Dăncilă și pâr. protopop Al. Muntean dela Tileagd.

Întregindu-se și cele două locuri libere în comitetul central al Asociației cu pâr. Dr. Or. Cristescu și protopop Olivescu și trecându-se cele câteva propuneri în sarcina comitetului spre rezolvire, la ora înaintată, congresul ia sfârșit, după o rodnică activitate de 2 zile.

Educația religioasă

În Cultura Poporului Nr. 83 din Cluj, dl profesor universitar A. Borza scrie un articol intitulat «Temeiul unui viitor mai bun». Acest articol culminează în afirmația că «din toate legile și regulamentele școlare lipsese accentuarea lămurită a celui mai principal factor de regenerare a neamului nostru: creșterea odraslelor noastre în frica Domnului».

Acest articol temeinic scris de un profesor universitar dovedește, că a isvorât dintr-o inimă caldă românească cu pronunțate sentimente religioase, care onorează pe autor, — și care ca profesor își dă prea bine seamă de prăpastia spre care merge neamul nostru, lipsit de adevărată educație religioasă-morală. Drept aceea își încheie articolul de mai sus cu următoarele cuvinte:

«Cu puterea legii, cu vorba și mai vărtos cu pilda bună se îndrumă deci generația de mâine spre frica Domnului, din care va isvoră învățătură, cultură, dreptatea socială și cald patriotism».

Am semnalat acest prea frumos articol al dlui profesor Borza, fiindcă el cuprinde mari și nerăsturnabile adevăruri; este prea constatat, că educația care n'are la bază religiozitatea, rămâne steapă atât pentru individ și familie, cât și pentru stat. Din aceste considerații trebuie să se dea cât mai mare importanță catehizației elevilor și infiltrării sentimentelor religioase, căci după cu mize dl profesor amintit: «acesta este unicul temei sigur, probat de experiența miilor de ani, pe care se poate clădi un sistem trainic și desăvârșit de creștere la noi și în împrejurările actuale».

Iar în această creștere religioasă, rolul principal îl are fără îndoială catihetul

le imita și a întinde acest examen la piloții submarinelor, conductorii de automobile și la toate specialitățile. Cerebrul inginer american Taylor contribuie la utilizarea psihologiei în industrie și comerț. Taylor, cerând ca fiecare om să facă un lucru potrivit cu predispozițiile sale naturale, provocă o adevărată revoluție în industrie. I consacra 25 de ani pentru a studia tăierea economică a oțelului și a ajuns la rezultatul, că factorul cel mai important în industrie este omul, lucrătorul, iar nu numai mașinile, cum s'a crezut până acuma. (Sfârșitul urmează)

Pentru autori de cărți didactice. Ministerul instrucțiunii publice aduce la cunoștința autorilor de cărți didactice secundare, că termenul până când se pot depune lucrările spre cercetare este 15 Decembrie a. c. Pentru ușurarea lucrărilor, se anunță că se pot primi chiar de acum manualele, autorii urmând a le depune cu cerere în regulă și însoțite de taxa respectivă la secretariatul permanent din ministerul instrucțiunii.

Nu este de ajuns că un catihet are cunoștințe mai mult sau mai puțin temeinice din materialul ce predă, ci trebuie mai ales să fie el însuși *insuflețit și convins* de adevărurile sfinte ce predă elevilor și prin toată viața lui să fie pildă vie de cinste și moralitate; — căci altfel, toată munca lui va fi lipsită de roade.

În privința aceasta, și ca dovadă a celor mai de sus, găsem potrivii d'a istoriei următorul fapt:

Astă primăvară Prea Ven. Consistor a aflat de bine să trimită un inspector, care să cerceteze cum se predă învățământul religios în diferite licee. Cum acel Inspector, nu s'a mulțumit numai cu inspecția, ci el însuși făcea lecții de model în diferite clase, se spune că aceste lecții erau atât de însuflețite și convingătoare, încât și cele mai împetrite inimi au fost mișcate de adevărurile sfinte ce le auziau, și multă vreme elevii au rămas sub impresiile înălțătoare ale prelegerilor ținute de trimisul Prea Ven. Consistor, care n'a fost altul decât smeritul profesor de teologie, Ilie Beleuță.

Se explică deci, că personalitatea catihetului joacă un rol covârșitor în predarea adevărurilor sfinte, și la aceasta vor contribui mult cursurile instituite de Înalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit și de Prea Ven. Consistor, cari vor face să avem catiheti nu numai cu bogate cunoștințe, ci și *insuflețiți și convinși propoveditori ai învățăturilor sfinte*. Atunci, și numai atunci se va pune neamului nostru temelul unui viitor bun și fericit, cum îl dorește dl prof. univ. Borza, și cum trebuie să-l dorim toți românii de bine.

Pr. Zenovie Popovici.

Intru luminarea credincioșilor

— Rugare către preoțimea noastră din Transilvania —

Preotul nostru din Aninoasa, în Valea Jiului, par. Emilian Șinca, ne arată că în partea locului se găsește sute de credincioși ortodocși cari, din neștiință, contribuie cu zeci de mii de lei la susținerea altor biserici, străine de noi. «În parohia mea — ne scrie numitul preot — am aflat, la un singur prilej, peste 80 de credincioși ortodocși cari, din acest motiv — că n'au știut declara că aparțin bisericii noastre, — au fost introdusi ca «uniți», contribuind lunar fiecare cu câte 30—40 Lei la biserica unită, edificată acum».

Rândurile ce urmează mai jos, ale părintelui Emilian Șinca, vor fi, credem, binevenite. Le publicăm în următoarele:

Împrejurările grele de existență, create azi în urma războiului și a urcării scumpei, fac ca populația din regiunile lipsite de izvoare de câștig — de unde să și poată asigura pâinea de toate zilele — să-și caute acasă asigurări în alte părți părăsindu-și astfel vatra părintească și cuibul familiar.

Caută izvoare de câștig mai ales pe la diferite mine, unde aceste exploatare industriale asigură între condiții modeste pâinea de toate zilele la zeci de mii, cum îndeosebi este Valea Jiului.

Acestor credincioși veniți în vâltoarea curentelor diferite, aduse de reprezentanții atator națiuni și confesiuni, câte sânt în Valea Jiului, ușor li se clatină nu numai obiceiurile bune aduse de acasă, lăpădându-și și b. o. frumosul port, — dar li se schimbă și credința.

Poporul român este dornic de înaltare. Acei fii ai săi, ale căror cunoștințe etnice, naționale și religioase, în urma lipsei de școală în trecut, nu sânt în de ajuns cristalizate, auzind dela străinii alte idei și învățături, ușor le acceptază, ca pe unele care cred a-i ridica în gradul de cultură.

În parohiile noastre dela sate curate cu credincioși ortodocși nu s'a simțit până acum

nevoia d'a urma cu credincioșii o așa numită școală confesională.

Din acest motiv mulți dintr'înși nici nu mai știu dacă există și altă confesiune decât cea «românească» (ortodoxă), și astfel când vin în asemenea localități minere, ei nu pot să spună lămurit: *de ce confesiune sânt?* Ear confesiunea lor rămâne la alegerea, după bunul plac, al respectivilor scriitori din cutare cancelarie. Așa creștinul nostru rămâne aparținător unei biserici, de care nici n'a auzit și pe care eventual o sprîjinește fără să știe și să voiască, neștiind face declarație precisă.

De aici, firește, nu urmează că astfel de treceri spontane se fac numai la credincioșii noștri: ele se fac și cu alii ortodocși: au fost și sânt cazuri, când uniți sau gr-cal. au aparținut unitarilor, reformaii, și unitarii uniților, declarând unii a fi «uniți», ear ceilalți «unituși» (în loc de unitariu). Pe noi însă ne interesează mai de aproape numai credincioșii noștri.

Imi iau voie deci să atrag luarea aminte a preoțimii noastre asupra acestor împrejurări, și să o rog ca pe calea de cuvântări în biserici și în conveniri particulare să strălucească tot mai mult întru a lumina pe credincioșii asupra credinței și a învățăturii bisericii noastre ortodoxe și asupra mărturisirii confesiunii ortodoxe, — servind astfel interesele superioare ale bisericii și ajutând activitatea pastorală a preoțimii din astfel de localități.

Pr. Emilian Șinca, paroh ort. rom. în Valea Jiului

Propaganda religioasă morală la sate

În vremurile de azi când cumpăna vieții noastre se pleacă tot mai mult spre reie, când societatea noastră orbită de patimi primește cu aplauze toate obscenările acestor lumi a veacului acestuia, nu poți să nu admiri pe acei ce caută să se pue stăvilari acesor porniri atât de urâte și dăunătoare sufletului nostru. Nu știu cum, dar unii cred că așa trebuie să fie: o parte din lume să huzurească în o viață de plăceri degradatoare pentru ființa omenească, ear alții să lupte pentru păstrarea echilibrului moral în societate.

Ori cum însă, biruința va fi a celor din urmă, și credința aceasta îmi e întărită de cele ce am văzut că s'au petrecut în frunțașă comuna Bertan.

În seara sfinților arhangheli Mihail și Gavril, studenții teologi ai Academiei «Andreian» din Sibiu au dat un concert religios în această comună. Sala a fost arhi-plină. Cântările, mulțumită abilității conducător, studentul Ioan Brânza, au fost executate cu o precizie și armonie de ansamblu, care le-a cucerit necontenit adevărate furtuni de aplauze.

Publicul a fost adânc impresionat și nu de putine ori a cerut repetarea unor cântări, semnul cel mai bun că poporul iubește atât de mult cântările religioase cu care și-a hrănit sufletul de veacuri. Nu mai puțin efect a avut și conferința religioasă rostită cu căldură de studentul D. D. A. Himescu, în care a arătat frumusețea vieții creștine trăită în Isus Hristos.

Cântările armonioase și conferința au fost pentru sufletul nostru un balsam înviorător aprinzându-ne în inimi dragostea pentru o viață în tovarășia lui Hristos.

În deosebi mai-în să remarc înălțătorul «Tatăl nostru», «E ziua Domnului», «Dorul înstrăinatului», «Răsunetul Ardealului» și corul din Opera Ernani, din care s'a văzut talentul muzical destul de promițător al conducătorului corului.

La sfârșitul concertului, dl prim procuror al tribunalei din Sibiu, Iliescu, captivat de buclăle muzicale atât de bine executate, a adresat tinerilor studenți cuvinte de îmbărbătare pentru continuarea acestei opere de propagandă culturală în mijlocul poporului, căci ei ca viitori preoți — ūnt cei dintâi chemați să facă acest lucru. Urmile-i cuvinte au fost acoperite de aplauzele frenetice și îndelung repetate ale publicului.

Așa a luat sfârșit concertul religios din Bertan care a produs în sufletele tuturor celor prezenți o adâncă impresie.

Asistent.

Citiți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

Dela serbările din Bucovina

După cuvântarea Suveranului, rostită la desvelirea monumentului Unirii din Cernăuți — cuvântare al cărei text l-am publicat în numărul precedent al ziarului nostru — și după primirea defilației trupelor, s'a dat Marș la ora 2 d. a. banchet la Palatul mitropoliei, în onoarea Suveranilor și a Familiei regale. În afară de membrii guvernului, au participat II. PP. SS. LL. Mitropolii: Miron, mitropolitul primat, Pimen al Moldovei, Nicolae al Ardealului, și Nectarie al Bucovinei, precum și reprezentanții autorităților bucovinene și oaspeți din restul țării.

La șampanie dl I. I. C. Brătianu a amintit Suveranului cuvintele prin care regele Carol i-a lăsat moștenire dragostea de neam și credința în viitorul poporului român. Cuvântul temelietorului regatului n'a putut găsi o mai strălucită realizare decât i-a dat-o Regele Ferdinand prin înfăptuirea unirii tuturor românilor. Primul-ministru exprimă solidaritatea poporului cu tronul și îndeamnă la frățească conviețuire a tuturor cetățenilor din țară.

Răspunzând primului-ministru, M. S. Regele a zis:

Monumentul istoric din capitala Bucovinei, care se înalță ca un simbol al unirii neamului, eternizează amintirea cauzei drepte, fiind semnul vădit pentru privitorii de peste hotare. Pe lângă unirea teritorială, este nevoie de cea sufletească. Simbolul vitejiei ostășești servește ca pildă generațiilor viitoare. De câte ori am venit la Cernăuți, am fost primit cu dragoste; vă răspund cu aceeași dragoste, închinând paharul pentru Moldova de sus și pentru Cernăuți.

După banchet s'a purces în pelerinaj la mormintele eroilor, ear la ora 5 Suveranii au vizitat expoziția femeilor române. Seara s'a ținut reprezentație de gală la Teatrul Național.

Sfințire de biserică

— Corespondență* —

În toamna acestui an s'a săvârșit sfințirea bisericii din Sohodolul Brâului, fundamental restaurată, atât în exterior, dela fundament până sus la crucea turnului, cât și în interior, începând cu timpla, care azi strălucește de frumusețe și gust artistic, în ceea ce privește lucrările de tâmplărie și strungărie, precum și pictura icoanelor și vopsitul, auzitul și bronzatul diferitelor ciubucării și pilastri.

Actul sfințirii s'a săvârșit prin par. protopop Ioan Hamsea, ca mandatar al I. P. S. Sale Arhiepiscopului și Mitropolitului nostru Nicolae, asistat de mai mulți preoți din tact, în prezența unui imens public din Sohodol și din comunele învecinate.

După stropirea bisericii cu apă sfințită, par. protopop rostește o frumoasă predică despre *Puterea credinței*.

Cătră sfârșitul liturghiei parohul local, par. George Babeș, într-o limpede expunere arată jerfa materială și avântul moral cu care enoriașii săi au contribuit la repararea sfântului locaș.

Insist asupra acestei vorbiri, pentru că din ea se desprinde fenomenul ce se ivește nu prea adese în aniele constituției noastre bisericești. Și adică:

Comitetul parohial — spune părintele — o votat o repartitie de 1000 Lei pentru fiecare cap de familie, ear sinodul parohial, în urma argumentelor convingătoare aduse de paroh, în unanimitate și cu mare însuflețire a majorat suma repartitiei, dela 1000 Lei la 1200 Lei, — și așa o mână de oameni prin bunăînțelegere și au putut repara biserica fără să solicite ajutor străin.

Spesele aproximative s'au urcat la respectabila sumă de 200.000 Lei, so oit aici și clopotul cel nou, sfințit și așezat la locul său în preziua sfinții bisericii.

Laudă și cinste se cuvine vrednicilor parohieni și harnicilor lor păstor sufletece. Ei pot servi de model, vrednic de urmat și alora.

«Pisania», frumos scrisă în color deasupra ușii a doua din tinda bisericii, are următorul cuprins:

«Cu voia Tatălui, cu conlucrarea Fiului și cu puterea Duhului sfânt reparată s'a fundamental această sfântă biserică cu hramul Sînt.

* În urma aglomerării de material publicat cu întârziere.

Red.

Treimi, din cheltuielile obștei enoriașilor în zilele Prea înaltului și de Hristos iubitorului nostru rege FERDINAND I. c. în cinăvântarea I. P. S. Sale Arhiepiscopului și Mitropolitului de Alba-Iulia și Sibiu, DR. NICOLAE BALAN, sub supravegherea parohului local George Babeș, în anul 1924.

Ear dedesupt:

Arhitect constructor: Ioan Voicu din Brăsoș. Tâmplar: George Aldea din Bran. Pictori: Ioan Dogărescu din București și Virgil Simionescu din Lugoj.

După terminarea serviciului divin oaspeții, între cari amintesc aici pe dl deputat dietal I. Ionică, dir. fabricii de celuloză din Zărnești și preoții, s'au întrunit la casele parohului, unde s'a servit masa și s'a petrecut în convăntări și cântări până seara. Asistent.

Asociațiunea la sate

În ziua de 8 Noemvrie a. c. Președ. desp. Sibiu Dr. Preda, însoțit de dl prof. D. Comșa, prof. S. Teșosu și dl V. Moșoiu au plecat cu scopul de a ține prelegeri populare, în satul Mohu.

În localitate s'a înființat o societate culturală numită «Doina». Și în vederea clădirii «Casei culturale», a strâns un fond de aproape 50,000 lei și câteva mii de cărămizi.

În școala satului se adună poporul în număr destul de mare.

Preotul I. Slăvescu a binevenit pe oaspeții dl președ., arătând încă odată importanța scopurilor urmărite de «Asociațiune» și identitatea celor urmărite de societatea nouă — creată în sat. crede că este o datorie pentru săteni și conducătorii acesteia din urmă societăți a fixa în statutele lor un paragraf prin care societatea «Doina» să aștearnă din punctul de vedere al directivelor culturale de vechea asociație culturală «Asociațiunea».

La propunerea dlui notar local dl Albani președintele soc. «Doina» redactează articolul, care se primește cu unanimitate. Prof. D. Comșa dă povești din cele mai folositoare cu privire la agricultură, arătând importanța irigațiilor terenului nou câmpat prin împroprietărire. Cum s'ar putea mai bine cultiva cartofii și hreanul.

Asupra țesătoriei atrage atenția harnicilor sătence, ca să se întovărășească, formând o reuniune cu care să-și poată procura bani pentru materiile prime, necesare țesutului. Dsa se obligă ca prin Asociația și prin reuniunea agricolă din Sibiu să procure 2—3 răboabe, cu cari să se poată începe în mod intensiv diferitele țesături.

Dl prof. Teșosu într-o cuvântare plină de entuziasm, dă explicații ce trebuie să înțelegem noi prin țara noastră și cum să ne iubim țara: Ca profesor de istorie arată împrejurările cum am ajuns unde stătem și cum trebuie să continuăm opera strămoșească. Dl președ., încheind seria cuvântărilor, completând cele spuse de dl prof. Teșosu, dă sfaturi cum trebuie țărani să privească munca lor și să respecte și munca altora. — Pentru înlăturarea bănelilor, crincilor, acuzărilor, etc. este necesar ca fiecare sătean mai întâi să se critice, să se acuze și să-și judece actele proprii și numai mai târziu să facă comparație cu acele ale altora. — Să nu se judece numai răul și defectul din actele conducătorilor lor.

Dl preot Slăvescu, vicepreșed. soc. «Doina», mulțumește oratorilor și-i roagă să vină cât se poate mai des în comună cu astfel de învățături, de pe urma cărora pot profita cu toții.

Conferențele desp. Sibiu ale «Asociațiunii»

În ziua de 9 Noemvrie, ora 6 p. m. s'a ținut în sala prefecturii prima conferință pentru intelectuali din ciclul de conferințe anual, în tocmă de despărțământul Sibiu, în colaborare cu filiala Asoc. prof. secundari. Această conferință ținută de președintele desp. Dr. Gh. Preda, a avut titlul: «Conștiința, subconștiința și inconștiința noastră».

Conferențiarul a arătat că actele vieții noastre se pot reduce la 2 categorii mari: Acte voite, libere, reflectate, deci conștiente, și acte involuntare, automate, spontane, nejustificate, inconștiente.

Conștiința colaborează de cele mai multe ori cu inconștiința în viața de toate zilele, sânt însă momente când lucrează și separat.

Conferențiarul studiază în detaliu aceste stări când există separație între centrul conștient și inconștient. Stările acestea pot fi normale, supranormale și bolnave.

Folosindu-se de lucrările prof. Grasset, conferențiarul arată mecanismul intim al funcționării de centri, în stările de mai sus.

Din stările normale expune: Somnul cu visurile, distracția, obiceiul, instinctul, patima, antrenarea prin mulțime și reflexele.

Din cele supranormale hipnoza, sugestia hipnotică, sugestia în stare de veghere, autosugestia și automatismul motor.

Arată raportul strâns și reciproc între idee și mișcare și explică faptul cum de multeori mișcarea poate precedea ideii. Datorită acestei din urmă explicații, arată cum se produce mișcarea mesei în fenomenele de spiritism, mișcarea pendulului explorator, a baghetelor magice, cetirea gândirei sau cumberlandismul cu contact, vederea prin sticlă sau oglindă (cristolomancia), romanele inconștiente, etc. Dintre stările de boală, în cari centrul conștient este separat de inconștient, expune alienația mintală, stările de histerism, diferitele vicii și ticuri și insistă mai mult asupra actelor instinctive și impulsive, terminând prin un apel caldușos publicului ca în această epocă a impulsivității, venită după război, să se unească asupra auto-educăției voinții în înțelesul de a opri la timp să se producă vreun act instinctiv sau impulsiv, ale cărui efecte pot fi dintre cele mai vătămătoare, nu numai individului, dar societății și țării.

INFORMAȚIUNI

Predică în catedrala din Sibiu. Vineri la sf. sărbătoare intrarea în biserică, va liturghisi și va predica în biserica noastră catedrală I. Prea Cuvioșia Sa p. Arhimandrit Iuliu Scriban, venit la Sibiu ca să țină conferințe la Cursul Pastoral. I. P. C. Sa este oaspele Mitropolitului nostru.

Instalare. Duminică în 23 l. c. la finea sfintei Liturghii în biserica catedrală va fi introdus în postul de protopresbiter al tractului Sibiu, părintele EMIL CIORAN prin comisarul consistorial MATEIU VOILEANU.

«Cântarea României», societatea corală de sub conducerea maestrului Botez, compusă din 120 cântăreți și cântărețe, a dat în zilele de 3 și 7 Noemvrie două concerte la Praga și în 5 Noemvrie un concert la Pilsen. Primul concert a fost onorat de prezența președintelui Masarik, asistat de dl Beneš. Ziarele din Praga sânt pline de elogi la adresa cântăreților români și a conducătorului lor. Fiecare concert s'a transformat la sfârșit într-o entuziastă manifestație pentru prietenia cehoslovacă-română.

Știre redacțională. Ziarul clujan *Patria* scrie, într'un număr mai nou, că dlul Radu Dragnea, șef redactor, E. Pitiș, A. Vasilescu și A. Gociman, redactori, s'au retras din redacția ziarului *Patria*.

Locul lor va fi ocupat, pe semne, de elemente care se inspiră mai efectiv din cercurile papiste băjene.

Înaintare. Dl Colonel Dobroță, fiul preotului nostru Ilie Dobroță din Poiana, a fost înaintat subdirector în ministerul industriei și comerțului.

† **Maria Popea**, văduva regretatului preot Victor Popea din Satulung, a încetat din viață în urma unei scurte boale. Însmormântarea i s'a făcut luni, în 17 l. c. în cimitirul din Satulung. O deplâng fiii săi Neagoe inspector al învățământului secundar, Ioan inginer, și Dr. Nicolae Popea inspector în ministerul muncii. Odihnească în pace!

Îndreptare. În numărul precedent al foilor noastre, în articolul «Desmormântarea moștelor», pag. 3, coloana II, în loc de cuvântul «miraculoasă» să se citească *miruelnică*.

500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la loteria Presei din Ardeal și Bănat. Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Cluj, palatul Banfi. Tragerea la 16 Febr. 1925.

Sărbătorile sovietelor. Guvernul sovietic a stabilit următoarele sărbători legale pentru anul 1925: 1 Ianuar — anul nou; 21 Ianuar — ziua morții lui Lenin; 22 Ianuar — ziua comemorării muncitorilor uciși în 1905 de poliția țaristă; 12 Martie — Prăbușirea țarismului; 18 Martie — Sărbătorirea Comunei din Paris; 1 Mai — Sărbătorirea internațională; 6 Iulie — Ziua constituției sovietice, și 7 Noemvrie aniversarea revoluției proletare. Ca sărbători bisericicești au fost recunoscute: Luna Rusailor, Sămbăta Paștilor, prima și a doua zi de Crăciun. — Care va să zică: *Duminica* este desființată... Oi, vei!

Leac? După îndelungate experiențe, este vorba că s'a aflat un leac împotriva beției. Un medic din Franța a luat o cantitate mică de sânge de la un bețiv notoriu și a făcut cu ea altui bețiv o injecție subcutană. A doua zi «pacientul» n'a mai putut bea, căci simțea o greață cumplită. Puterea leacului durează 10 zile, după care injecția se renoiește.

ȘTIRI LOCALE

Conferință. Desp. Sibiu al «Asociațiunii» și secția Sibiu a «Asoc. prof. sec. români» invită la conferința ce se va ține duminică, în 23 Noemvrie, la ora 6, în sala prefecturii. Conferențiar va fi dl inspector al artelor, director al «Fundațiunii Carol» *Tzigara-Samurcaș*, din București. Va vorbi despre *arta românească*. Conferința va fi întovărășită de proiecțiuni luminoase. Prețurile: 5 și 10 lei.

Sedinta literară. La «Reuniunea culturală națională a meseriașilor români din Sibiu» se ține ședință literară Joi în 27 Noemvrie 1924, la ora 8 seara, în localitățile Reuniunii din str. Brukenthal Nr. 17. Conferențiar: dl S. Teșosu, profesor la liceul «Gh. Lazăr» vorbind despre: «*Mihail Viteazul și Ferdinand I înfăptuitorii unității naționale*». Atragem atențiunea tuturor meseriașilor asupra importanței acestor ședințe literare, care se vor ține în fiecare lună, în ultima Joi.

Cursuri de limba franceză. Comitetul școlar al liceului «Gh. Lazăr» din Sibiu anunță înființarea de cursuri de limba franceză pentru persoane adulte, domni și doamne, români, începători și progreseți. Taxa 100 Lei pe lună. Inscrierile se pot face la Direcțiunea liceului, zilnic între ora 12—1.

Comitetul școlar al liceului «Gh. Lazăr». Teatru. După succesele strălucite, obținute pe scena Teatrului național din capitală, maestrul *Ion Brezeanu*, în fruntea unor rutinați artiști, a jucat Marți și Mercuri, în 18 și 19 l. c., în teatrul nostru, pe *Shylock*, evreul din piesa lui Shakespeare, și pe țărânul *Jeppe dela munte* din comedia lui Holberg. Reputații actori au dat sibienilor două seri de sărbătoare artistică.

Mere Parmone aurii, excelente, calitatea primă, se află de vânzare în lăzi de 45 kg. a 8 Lei kg. în Sibiu, str. Sării, edificiul Școlii evanghelice, la dl I. Neagoe, după masă, între ora 2—6, în fiecare zi de lucru.

CĂRȚI ȘI REVISTE

A apărut și se află de vânzare la Arhimandritul Scriban în București la biserica *Kalenderu*, strada Paris 18, cartea «*Nu perdeți credința în Dumnezeu*» de Arhim. Scriban și *Maistorul Virgil Arifeanu*, scriere de 36 de pagini cu zugrăviri, cuprinzând povestiri din trecut și mai cu seamă din războiul cel mare, prin care se arată puterea credinței. Prețul 12 lei iar pentru cei ce vând în număr mai mare, precum parohilor și protopopilor, se dă cu scăzământ de 25%. Se găsește și la librăria Arhidiecezană din Sibiu.

Sub tipar: *Mica Biblie*, ed. III de Arhim. Scriban. E tipărită mai mult de jumătate.

Adventismul dat pe față (Was man von dem Adventismus halten muss) de Carl Müller, traducere de românește de Arhim. Scriban. Se tipărește de *Institutul Bibliei* din București. Va cuprinde ca la 5—6 coale. S'au tipărit 2 coale.

Posta redacției

Mal multora. Comunicatele menite publicității se adresează redacției ziarului, și nu persoanelor din redacție.

X. în B. Este mai potrivit, din orice punct de vedere, a se adresa întâi forurilor chemate. Altele, bucuras.

Nr. 10511

(112) 1—3

Concurs

In scopul conferirii de stipendii și ajutoare pe anul 1925 din fundațiunea «Andronic»:

I. Pentru învățării de orice meserie,
II. Pentru sodalii, deveniți atari în decursul anului 1924,

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni maeștri, — prin aceasta se escrie concurs, pe lângă următoarele condițiuni:

Toți penșii la ajutoare și stipendii să producă:

1. Extras din matricula botezaților;
2. Atestat dela comună, despre averea proprie, ori a părinților;

3. Atestat familiar despre familia părinților concurenților ori, fiind ei căsătoriti, despre familia sa, având a se indica în acest atestat, câți prunci minoreni sânt în familie, câți cercează școala și câți mai sânt la meserie.

Îndreptățiți a petiționa sânt numai români ortodocși născuți în arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu și în eparhia Vadului, Feleacului și Clujului.

În special au să dovedească:

I. Învățăcelii

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;
b) că au cercetat școala poporală ori altă școală superioară;

c) că au încheiat contractul cu maeștrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură ori magistrat);

d) adevărul dela maeștrul despre sporul cel arătat în măiestrie, despre diligența și purtarea morală; vidimată de catihetel sau parohul local.

Contractul trebuie aclus la cerere în original, sau în copie autentică.

II. Sodalii

a) că au terminat anii de învățării, ceea ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XXVII din 1884 §. 67),

b) că au purtare bună și fac spor mulțumitor, ceea ce vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adevărul dela maeștrul;

c) ceea ce vor dovedi, că sânt membri ai vreunei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor fi preferați.

III. Sodalii cari sânt în condițiuni de a deveni maeștri

a) să aibă certificat dela maeștrul;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de calf, ceea ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărul dela maeștrul la cari au lucrat;

c) în cerere să arele anume locul unde voiesc să se așeze ca maeștri, ce fel de mijloace mai are pentru a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parohial că cercetează biserica și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se cere, ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie, adresate Consistorului arhiepiscopale ort. rom. din Sibiu și să le înainteze cel mult până la 31 Decembrie 1924.

Cererile neînscrise în regulă și cele înțrate după termen nu se vor lua în considerare. Sibiu, la 19 Noembrie 1924.

Consistorul arhiepiscopale.

Nr. 319/924

(111) 1—3

Concurs

Pentru întregirea de nou înființatei parohii de clasa primă Cristur, protopopiatul Sighișoarei, în senzul ordinului Preaevenerabilului Consistor Nr. 8048 din a. c. se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Tel. Rom.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sânt următoarele:

a) Porțiune canonică promisă de comisiunea reformei agrară 10 jugure.

b) Dela fiecare familie valoarea unei ferdele de grâu.

c) Stolele legale.

d) Întregirea (congrua) dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh, să-și înainteze cererile concursuale înscrise conform normelor în vigoare, le oficiul protopresbiterial ortodox român al Sighișoarei până la termenul sus indicat, având a se prezenta în vreo Duminică sau sărbătoare în parohie spre a cânta, eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Sighișoara, în 15 Noembrie 1924.

Oficiul protopresbiterial în înțelegere cu comitetul parohial

Ioan Muntean,
adm. protopopesc.

Nr. 508/1924

(107) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei a doua de clasa primă din Băhau, protopopiatul Sebeșului, în urma ordinului Ven. Consistor arhid. din 21 Octomvrie a. c. Nr. 9408, se publică concurs nou cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român și cu adausul, că întrucât nu se vor ivi candidați cu calificățiuni de clasa primă, în senzul concluziei 82 din 1910 al Sinodului arhiepiscopale, vor fi admiși și candidați calificați pentru parohii de clasa a doua.

Venitele sânt cele fasonate în tab. B. pentru întregirea dela stat, între cari 7½ jug. porție canonică.

Concurenții au să înainteze cererile înscrise conform normelor în vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopopesc, și până în 8 zile înainte de alegere, cu observarea dispozițiilor din regulamentul pentru parohii, a se prezenta poporului în biserică spre a servi, respective a cânta și cuvânta.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu comitetul parohial.

Sebeș, 1 Noembrie 1924.

Sergiu Median,
protopop

La **Librăria Arhiepiscopaleă, Sibiu**, se găsește de vânzare

Calendarul îndreptat

pentru lunile Octomvrie, Noembrie și Decembrie 1924.

Prețul unu exemplar: 2 (doi) Lei (+ 50 b. porto)

La **Librăria Arhiepiscopaleă** din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dnui Ioan Mețianu, arhiepiscop și mitropolit.

Prețul legat 25 Lei plus porto postal 5 Lei

La **Librăria Arhiepiscopaleă** în Sibiu, se află de vânzare

Noul Testament (cu litere cirile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crudu Lei 6—, broșat Lei 10—, plus porto postal Lei 5—.

De vânzare

Stelaje (Pulturi)

la **Librăria Arhiepiscopaleă, Sibiu** cu prețuri convenabile

De vânzare

Un rând de reverenți preoțești

aproape nouă, cu preț moderat

A se adresa la Administrația acestei foi

La **Librăria Arhiepiscopaleă, Sibiu**, se află de vânzare:

Brâne preoțești**Potcapii**

din catifea roșie și neagră

Patrafire (Epitrahil)

Numai la comandă. Prețurile după calitate.

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhiepiscopale a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 50 Lei.

În «Biblioteca Bunului Pastor» au apărut:

Nr. 1. «*Taina pocăinței*». Studiul pastoral de I. Hanzu. Prețul 1 leu.

Nr. 2. «*Clerul și chestiunea alcoolismului*». Traducere de V. Oana. Prețul 4 lei.

Nr. 3. «*La centenarul seminarului Andreian*». Disertație de Dr. A. Crăciunescu. Prețul 1 leu.

4. «*Chemarea preoșimii noastre*». Considerații de actualitate, de mai mulți. Prețul 5 lei.

Nr. 5. «*Șase predici pentru Duminicile postului mare*» și «*Un cuvânt pentru ziua Învierii Domnului*», de mai mulți. Prețul 2 lei.

Nr. 6. «*Îndrăznești, eu am biruit lumea*». Predici pentru imo. de răboi, prelucrate de I. Kessler, de Dr. N. Bălan, și I. Moșoiu. Prețul 2 lei.

Nr. 7—8 «*26 Predici la credința creștină sau Tălcuirea Crezului*». Traducere de episcopul Nicodem al Hușilor. Prețul 10 lei.

Nr. 9. «*Petru Maior și Unirea*» de părintele Terenție. Prețul 2 lei.

Nr. 10. «*Schisma românească*» sau «*Unirea cu Roma*». Prețul lei 250.

Nr. 11. «*Studiul pastoral în biserica românească*», de arh. Iuliu Scriban. (Extras din Revista Teologică). Prețul 20 lei.

Nr. 12. «*Ortodoxia și creștinismul apusean*». Prelucrare din rusește de P. S. Sa Nicodem, episcop al eparhiei Hușilor. Prețul lei 8.—

Numeri 2, 3, 4, 7—8, 10, 11 și 12 se pot comanda la administrația «Revistei Teologice», Sibiu, str. Mitropoliei 32, trimițându-se pe lângă prețul arătat mai sus și porto postal.

Reclama este

sufletul comerțului